

Mødet den 7. Novbr, 1927.

1. (J. Nr. 28—1927). Skrivelse fra Indenrigsministeriet i Anledning af Byraadets Beslutning om Udbetaling af ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Fra Ministeriet forelaa følgende Skrivelse:

»I Anledning af Byraadets Vedtagelse af Regler for Udbetaling af ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse efter 1. Oktober 1927 skal man tjenstlig meddele, at Byraadet ikke med bindende Virkning kan fastsætte bestemte Skaaler for Understøttelse, ydet af Hjælpekassen, ej heller fastsætte, at det skal være en Betingelse for Opnaaelse af Understøttelse, at den paagældende har opholdt sig siden April i Aarhus Købstad eller er forsørgelsesberettiget sammesteds, jfr. Hjælpekasseloven af 29. Marts 1913 § 3 og 4. Ministeriet skal derfor anmode Byraadet om at standse Udbetalingen af Understøttelse paa den saaledes vedtagne, overfor angivne Maade.

Forinden nogen Understøttelse ydes af Hjælpekassen, skal der i hvert enkelt Tilfælde foretages den Undersøgelse af den enkelte Andragers Forhold, som efter Loven er nødvendig, og paa Grundlag af hvilken Bestemmelse træffes om, hvorvidt Understøttelse kan eller bør ydes

og i bekræftende Fald med hvilket Beløb. Det er Byraadets og Hjælpekassebestyrelsens Pligt i sine Beslutninger nøje at følge de i Hjælpekasseloven angivne Bestemmelser.«

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 456—1927). **Meddelelse fra Arbejdsdirektoratet om Kommunens økonomiske Mellemværende med Arbejdsløshedsfonden.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 23²¹—1927). **Aarsberetning for Observatoriet „Ole Rømer“.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 484—1927). **Indbydelse til Deltagelse i en Kongres i Sevilla i 1928.**

Borgmesteren bemærkede, at hvis Byraadet skulde komme i Tanker om at ville en Tur til Spanien, kunde Medlemmerne senere stille Forslag derom.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 465—1927). **Meddelelse om Landsbyskolars Besøg i Aarhus i 1927.**

Skoleudvalget indstiller, at Vejlederen, pens. Lærer Gjaldbæk, faar udbetalt 300 Kr.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 470—1927). **Indstilling fra Havneudvalget om en Ændring i Havneforvaltningsreglementet.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Efter Aftale med Toldkassereren tillader Havneudvalget sig herved at anmode det ærede Byraad om at andrage Ministeriet for offentlige Arbejder om, at § 12 i Reglement for Forvaltning af Aarhus Havn maa blive ændret til følgende:

»Havne- og Bropenge opkræves efter den til enhver Tid gældende, af Ministeriet for offentlige Arbejder approberede Havne- og

Brotakst af Toldkasseren i Henhold til Forordningen af 1. Februar 1797, § 24 og indbetales af ham paa Havnens Folio i en af Havneudvalget bestemt solid Bank i Aarhus mod Prima- og Sekundakvittering af Banken. Indbetalingerne sker den 1. og 15., idet der samtidig foretages Opgørelser over de Havnen tilkommende Beløb efter Fradrag af det fastsatte Oppebørselsesvederlag. Men desuden sker der à conto Indbetalinger i runde Summer, saa hyppig det ønskes af Toldkassereren, dog saaledes, at Indbetaling skal finde Sted, naar Toldkassererens Beholdning af Havneindtrader overstiger 20000 Kr.«

Borgmesteren pegede paa det mærkelige Forhold, at en Kasserer ikke maa indbetale Penge i Banken, naar han ønsker det, selv om han har nok saa stor en Beholdning i sin Kasse. Det var dette Forhold, Udvalget ønskede ændret.

Indstillingen tiltraadtes.

7. (J. Nr. 74—1927). Indstilling fra Udvalget for Bygninger og Inventar om **Garnisonssygehusets Tilbagelevering til Militæretaten.**

Borgmesteren oplyste, at Sygehuset i længere Tid havde staaet tomt, men man turde ikke give Slip paa Lokalerne, før man saa, hvordan Situationen formede sig efter Oktober Flyttedag. Taleren vilde henstille, at Byraadet nu tilbagegiver Sygehuset med Tak for udvist Imødekommenhed, idet Skæringsdagen m. H. t. Lejen sættes til 15. November eller 1. December.

Vedtoges.

8. (J. Nr. 367—1927). Skrivelse fra Politimesteren angaaende Ulemper fra Nedløbsrør, der fører Tagvand ud over Fortovene.

Fra Brolægningsudvalget forelaa en Erklæring i Sagen.

M. C. F a l k henviste til Udvalgets Erklæring, hvoraf fremgik, at Udvalget ikke fandt det oportunt for Øjeblikket at bringe Spildevandsregulativets § 11 eller Vedtægtens § 33 i Anvendelse. Men der var visse Ulemper ved Nedløbsrørene, idet adskillige af dem ikke gik helt ned til Fortovet og derfor i Regnvejr virkede generende for Fodgængerne. Her mente Udvalget, at Politimesteren havde Ret til at paabyde Grundejerne at føre Nedløbsrørene ned til Fortovet, og hvis de saa forsynedes med en Hætte, vilde de værste Ulemper være afhjulpne.

B o r g m e s t e r e n gjorde opmærksom paa, at der i Byggevedtægten stod, at der skal være forsvarlige Tagrender paa Hsene, og at Vandet fra Nedløbsrørene skal føres til Kloakkerne o. s. v. Men der fandtes en Mængde forfaldne Nedløbsrør i Byen, og hvis de førte til Nedløbsbrønde, kunde disse som Regel slet ikke tage Vandet, saa det løb ud over Gaden. Taleren haabede derfor, at Politimesteren vilde tage sig lidt deraf, saa kunde der blive en Del for Blikkenslagerne at bestille.

Det vedtoges at svare i Henhold til Udvalgets Indstilling.

9. (J. Nr. 469—1927). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om Udvidelse af Kørebanen i Thorvaldsensgade.

Udvalget indstiller, at den Merudgift, som Kørebanens Udvidelse fra 6,9 m til 8,5 m foranlediger, bæres af Kommunen og udredes af Kassebeholdningen. Udgiften er af Stadsingeniøren anslaaet til ca. 4000 Kr.

Borgmesteren forelagde Indstillingen. Der var nu gaaet en Tid, siden Overenskomsten blev indgaaet med Ejerne, og Udvalget var kommet ind paa, at denne Gade i Løbet af nogle Aar vilde blive meget befærdet, hvorfor man anbefalede allerede nu at udvide den til 8,5 m, idet Fortovene saa blev noget smallere.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 424---1927). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Anlæg af Stadionallé og nogle omliggende Gadestørkninger.**

Udvalgets Flertal (Borgmesteren og H. P. Christensen) indstiller, at Anlægget af Stadionallé og de Karréen mellem denne og Vestergaardsgade omgivende Gader nu bringes til Udførelse efter de hermed følgende Planer som almindeligt kommunalt Arbejde.

Udvalgets Mindretal (Holst-Knudsen) foreslaar, at Arbejdet udføres efter Reglerne for Nødarbejder.

Borgmesteren forelagde Sagen.

Holst-Knudsen var noget forbavset over, at Flertallet ikke her vilde bruge de Regler, som de selv havde fastsat for de Arbejder, der sættes i Gang til Afhjælpning af Arbejdsløsheden. Her blev Timelønnen ca. 135 Øre og med fuldt Dage -- og Timeantal, og det betød formentlig en Fordyrelse af Arbejdet. Dertil kom, at det blev mindre godt for de Arbejdsløse, idet der ikke kunde komme saa mange i Arbejde. Taleren kunde derfor ikke stemme for Flertallets Forslag, men maatte anbefale at sætte Arbejdet i Gang efter Reglerne for Nødarbejder.

H. P. Christensen henviste til, at den Slags Arbejder altid udførtes som almindeligt kommunalt Arbejde. For Tiden fandtes der et større Antal Arbejdere, som havde arbejdet ved

Kommunen det meste af Aaret, men som nu var ledige, og derfor var det rimeligt, at de fik dette Arbejde. Det var heller ikke særlig Jordarbejde, men Anlæg af Gader og Nedlæggelse af Ledninger o. l., og Arbejdet skulde udføres for at skaffe disponible Byggegrunde. Timelønnen var ikke 135 Øre, men 132½ Øre. Der havde i Udvalget været forhandlet om, hvorledes de kommunale Arbejder skulde udføres, men da Flertallet ikke vilde gaa med til, at alt skulde udføres som Nødhjælpsarbejde, var Hr. Holst-Knudsen sprunget fra.

Holst-Knudsen gjorde opmærksom paa, at det her omhandlede Arbejde ikke fandtes paa Brolægningsudvalgets Budget, men blev sat i Gang nu for at afhjælpe Arbejdsløsheden paa samme Maade som de øvrige Jordarbejder, og for disse Arbejder havde Flertallet vedtaget bestemte Regler. Taleren skulde ikke komme videre ind paa Forhandlingerne i Udvalget, da de næppe burde drøftes i Byraadet, men man søgte selvfølgelig undertiden at faa et magert Forlig i Stedet for en Proces, og hvis man kunde have faaet en Overenskomst om det fremtidige Arbejde, vilde Taleren gerne vise Imødekommenhed, men Flertallet vilde ikke gaa med dertil. Det var altsaa d'Hrr. fra den anden Side, der var sprunget fra.

H. P. Christensen mente, at man nok i Byraadet kunde omtale, at Udvalget havde forhandlet om, i hvor stor Udstrækning det skulde være Nødhjælpsarbejder. Det her nævnte Arbejde var der Tale om allerede for 3—4 Maaneder siden, og det blev udtrykkelig sagt, at det skulde sættes i Gang for at skaffe Byggegrunde. Det kunde derfor ikke kaldes noget Nødhjælpsarbejde lige saa lidt som Reguleringen af Gaderne ved Banegaarden.

H o l s t - K n u d s e n skulde saa yderligere oplyse, at der var forhandlet baade om dette Arbejde og Arbejdet i Ryesgade, og Taleren havde tilbudt at gaa med til at lade det her foreslaaede udføre som almindeligt kommunalt Arbejde, naar Arbejdet i Ryesgade saa blev udført efter Reglerne for Nødhjælpsarbejde. Men det vilde Flertallet ikke gaa ind paa, idet det var Meningen, at begge disse Arbejder skal laves uden for Reglerne. Men hvis Flertallet ikke vilde tage Hensyn til Kommunens Kasse eller til Skatteyderne, burde de dog tage Hensyn til de Arbejdsløse og skaffe Beskæftigelse til saa mange som muligt af disse.

J. P e r r e g a a r d syntes, der maatte skelnes mellem Arbejde, som er nødvendigt straks, og Arbejde, der kan vente til senere, og kun det sidste kunde kaldes Nødhjælpsarbejde. Gadeanlægget paa Frederiksbjerg var nødvendigt straks for at skaffe Byggegrunde, og Reguleringen af Ryesgade skulde udføres samtidig med Bane-
gaarden.

M. C. F a l k fandt Landsretssagførerens pludselige Kærlighed til Arbejdsløse noget mistænkelig. Der kom ikke flere Folk i Arbejde efter hans Forslag, men de tjente lidt mindre, og det var vist Hovedsagen. Nedskæring var jo Tidens Løsen.

J. C h r. M ø l l e r vilde til Hr. Perregaards Difinition af Nødhjælpsarbejde sige, at det foreslaaede Arbejde ikke fandtes paa Budgettet, og det kunde sikkert godt vente til næste Aar; der var for Tiden Byggearbejder nok i Gang, og det var ikke givet, at Grundene kunde sælges straks. Det var en stor Fordel for Kommunen at udføre det som Nødhjælpsarbejde, da der kunde spares 30 % derved, og det burde Byraadet se paa. Der var vist heller ingen andre Kommuner, hvor man

betalte mere end Tariflønnen for saadanne Arbejder. Det kunde næppe være rigtigt, at der kom lige saa mange Folk i Arbejde; det maatte dog være en Forskel, om der arbejdes 6 Dage à 8 Timer eller 4 à 5 Dage à 7 Timer. Flertallet tog derfor ikke særlig Hensyn til de Arbejdsløse ved dette Forslag, idet man forhindrede, at saa mange som muligt kom i Arbejde, og det var mere paakrævet at give Arbejdet til de egentlige Arbejdsløse fremfor til dem, som Kommunen beskæftiger det meste af Aaret, saa de ikke skulde leve udelukkende af Hjælpekasseunderstøttelse. Men der var vel ikke noget at gøre derved, Flertallet havde jo Magten. En kendt Socialdemokrat havde engang udtalt, at Mindretallet har kun den Ret, som Flertallet vil give dem. Hvis man i Stedet for Ret satte Magt, var det selvfølgelig rigtigt.

B o r g m e s t e r e n syntes, at denne Udtalelse om Mindretallets Ret snart blev for gammel. Vedkommende var vist bagefter ked af, at Udtalelsen var sluppen ud, og Taleren, som var til Stede, tog straks Afstand derfra. Angaaende Udtalelserne om, at Arbejdet ikke var paa Brolægningsudvalgets Budget, vilde Taleren gøre opmærksom paa, at Sagen slet ikke hørte under Brolægningsudvalget; der kom den først, naar Arbejdet skulde sættes i Gang. Der fandtes for Tiden kun 5 disponible Byggegrunde paa Frederiksbjerg; det var det mindste Antal, man endnu havde haft. Endelig var alt Jordarbejdet her udført med Undtagelse af Gravning til Kloak, og den største Udgift vilde gaa til Materialier.

B e r n t J e n s e n var noget forbavset over, at Landsretssagføreren talte saa varmt for at sætte Arbejdet i Gang efter de af Flertallet vedtagne Regler, som den borgerlige Gruppe for 14 Dage

siden ikke vilde stemme for. Dette Arbejde havde for længe siden været paa Tale i Byraadet, og Motiveringen derfor var, at man manglede Byggegrunde. De Folk, som gennem mange Aar havde udført den Slags Arbejde for Kommunen, burde dog være nærmest dertil, og det var vel ikke Meningen at sætte Nødhjælpsarbejder i Gang paa en saadan Maade, at man derved gjorde andre arbejdsløse. Forholdet overfor Kommunens Folk maatte være det samme, enten der sattes Nødhjælpsarbejder i Gang eller ikke.

H. P. Christensen fandt, at naar Fabrikant Møller vilde kritisere et tidligere Byraadsmedlems Udtalelse om Ret og Magt, burde han hellere se paa Forholdene paa Rigsdagen, hvor et Flertal gennemførte sin Vilje uden at tage det mindste Hensyn til Mindretallet. Men Kommunen havde jo en Overenskomst med sine Arbejdere, og den maatte man lojalt følge, saa længe den stod ved Magt. Fabrikant Møller havde ogsaa Bekymringer for, om Kommunens Kasse kunde holde; men det skulde han have tænkt paa i Rigsdagen, da Flertallet væltede almindelige Samfundsudgifter over paa Kommunerne.

J. Perregaard vilde give Fabrikant Møller Ret i, at Arbejdstiden var lidt for lang om Vinteren; men Fabrikanten var Formand for det Udvalg, der havde lavet Overenskomsten.

J. Chr. Møller benægtede overfor Bernt Jensen at have stemt imod Nødhjælpsarbejder; derimod havde Gruppen stemt imod, at der skulde udbetales summariske Beløb af Kommunens Kasse til de Arbejdsløse. Angaaende Forholdene paa Rigsdagen, saa gjaldt vel der det samme som i Aarhus Byraad, at man maa følge sit Parti ved Afstemningerne, men H. P. Chri-

stensen kunde jo ikke vide noget om, hvad Taleren havde gjort, inden Forslaget kom frem til Afstemning. Taleren havde gjort opmærksom paa, at der rimeligvis vilde blive overflyttet en Del af Statens Udgifter til Kommunerne, men dertil blev sagt, at hvis en Kommune gik længere ud, end den havde Lov til, maatte det blive dens egen Sag. Men det havde Aarhus Kommune faktisk gjort. Hr. Perregaards Udtalelse forstod Taleren ikke.

B e r n t J e n s e n havde blot sagt, at Mindretallet ikke vilde stemme for de af Flertallet vedtagne Regler, og naar de nu saa stærkt anbefalede at følge disse, var det altsaa en Anbefaling af Flertallets Forslag.

M. B r a m m e r kunde slutte sig til Flertalsforslaget, for saa vidt som det ikke kunde kaldes et almindeligt Nødhjælpsarbejde, men vilde stille det Ændringsforslag dertil, at Arbejdstiden i de korte Dage sættes til 7 Timer. Det kunde sikkert alle tiltræde, og muligvis kunde der saa blive Enighed om Spørgsmaalet.

H. P. C h r i s t e n s e n indrømmede, at der var noget, som talte for en kortere Arbejdstid i Vintermaanederne, men vilde foreslaa, at man i Stedet for en Vedtagelse i Byraadet retter en Henstilling til Brolægningsudvalget, om at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse.

J. P e r r e g a a r d syntes, at Udtalelsen om Arbejdstiden var klar nok; det var ganske det samme, som Dr. Brammer var inde paa. Alle andre Arbejdere, som arbejder ude, havde kun 7 Timer i de 4 Vintermaaneder, og det skulde Fabrikant Møller have tænkt paa, da han lavede Lønregulativet.

B o r g m e s t e r e n fandt Tanken om Arbejdstidens Forkortelse fornuftig, men vilde ogsaa fore-

slaa, at det bliver en Henstilling til Brolægningsudvalget.

Flertallets Indstilling vedtoges med 12 Stemmer.

11. (J. Nr. 405—1927). Andragende fra Aarhus Redningskorps om Tilladelse til at give Møde ved Ildebrande.

Brandkommissionen foreslaar at svare følgende:

1. Den ønskede Tilladelse, gives indtil videre, dog ikke til Brandslukning, og det forhindrer ikke, at andre kvalificerede Selskaber, Entreprenører eller lignende faar samme Tilladelse.
2. Redningskorpset skal ved Navneliste holde Brandvæsenet underrettet om dets Styrke og enhver Forandring i den.
3. I Ildebrandstilfælde melder den Ledende af den mødte Del af Korpset sig til den tilstedeværende Højstkommanderende af Brandvæsenet og tilbyder sin Hjælp; er der efter dennes Skøn ikke Brug for Redningskorpset, forlader dette Brandstedet.
4. Modtages Korpsets Hjælp, maa denne i Hovedsagen bestemmes ved Samraad med den Højstkommanderende af Brandvæsenet, og der maa ikke foretages Udflytning af Møbler Effekter o. l. uden særlig dertil erhvervet Bemyndigelse, ligesom kun Korpsets faste Personale maa benyttes.

Enhver modtagen Hjælp er uden Forbindende for Brandvæsenet.

5. Direkte Telefonforbindelse kan paa Redningskorpsets Regning etableres mellem Redningskorpsets Telefoncentral og Brandstationen.

Indstationen maa dog ikke føres gennem Brandstationens Telefonveksel, og Melding til Redningskorpset kan først gives, naar de forskellige Allarmer, som Brandvæsenet ved en Brand har at udføre, er tilendebragt.

6. Det er en Forudsætning, at Redningskorpsets Optræden under Ildebrand ikke medfører nogen Udgift for Kommunens Kasse.

Leonhard Hansen forelagde Sagen. Betingelserne var de samme, som gjaldt i andre Byer, hvor der var oprettet saadanne Stationer. Det var glædeligt, at Redningskorpset nu kom paa den Maade, for da Stationen kom, begik man en taktisk Fejl, idet man uden videre sendte Folk op paa Brandstationen for at opsætte Ledninger, og dem maatte man naturligvis vise bort.

Borgmesteren gik ud fra, at det ikke blev nogen Udgift for Kommunen.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 175—1927). **Andragende fra Jyllands Skytteforbund om at faa overladt en Plads ved Fodfolkskasernen til Skydebane.**

Garnisonskommandanten kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

13. (J. Nr. 387—1927). **Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende Gadenavne paa Haveselskabet »Højbo«s Jorder.**

Udvalget indstiller, at Gaden fra Syd til Nord parallel med Frederikshaldsgade benævnes »Vardøgade«, og Pladsen vinkelret paa denne »Norges Plads«.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 31¹³⁴—1927). **Andragende fra Tømrer P. Poulsen om Byggetilskud til et Byggeforetagende ved Iver Huitfeldtsgade.**

Borgmesteren havde faaet oplyst, at enkelte af de Folk, der har faaet bevilget Tilskud af Kommunen, fik Snedkerarbejdet tilført færdigt fra andre Byer. Taleren vilde derfor foreslaa, at man bevilger alle disse Tilskud under Forudsætning af, at alt det Arbejde, der kan udføres her i Byen, ogsaa bliver udført her.

Borgmesterens Forslag tiltraadtes.

Der bevilgedes 300 Kr. pr. Lejlighed paa de af Stadsarkitekten nævnte Betingelser.

15. (J. Nr. 31¹³⁵—1927). **Andragende fra Tømrer C. Jakobsen om Tilskud til et Byggeforetagende ved Iver Huitfeldtsgade.**

Der bevilgedes 300 Kr. pr. Lejlighed paa de af Stadsarkitekten nævnte Betingelser.

16. (J. Nr. 422—1927). **Andragende om Fornyelse af Approbation paa Vejplan for Matr. Nr. 55 a og 78 a af Markj.**

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse anbefaler, at Godkendelsen forlænges for 2 Aar.

Borgmesteren oplyste, at det drejede sig om Hammer Hansens Grunde, hvor Gadeplanen tidligere var godkendt.

Indstillingen vedtoges.

17. (J. Nr. 451—1927). **Andragende fra Frk. Lykke-Jørgensen om Antorisation til Oprettelse af Anvisningskontor for ledige Lejligheder.**

Borgmesteren antog ikke, Kommunen havde nogen Interesse af et saadan Kontor, men vilde iøvrigt overlade det til Byraadet.

J. Perregaard fandt det meningsløst at autorisere et saadant Kontor. Der skulde først betales 5 Kr. for en Henvendelse, uanset om vedkommende fik en Lejlighed eller ikke, og dernæst en vis Procent af Lejen, hvis der blev oprettet Lejemaal. Taleren antog, at baade Grundejer- og

Lejerforeningen nok vilde ordne dette uden Udgift, og skulde der endelig være et Kontor, burde det oprettes af Kommunen.

Kunde ikke bevilges.

18. **Efterbevilling af Overskridelser i Regnskabet for:**

a. (J. Nr. 3²¹—1927). Politiet.

b. (J. Nr. 3²²—1927). Kasseudvalget.

2. Behandling.

B o r g m e s t e r e n bemærkede, at de anførte Overskridelser var nogle, som Kasseudvalget ikke i mindste Maade var Herre over.

Efterbevilling meddeltes.
